

החוג לקולנוע וטלוויזיה
תשעג- סמסטר ב'
יום א, 14-20
מורה: ד"ר אילן אבישר
טל. 0544828267
avisar@post.tau.ac.il
קבלה: לפי תאום טלפוני מראש

הקולנוע הישראלי והפרובלמטיקה של קולנוע לאומי

הסמינר יעסוק בקולנוע הישראלי במונחים של קולנוע לאומי, כשקטגוריית "קולנוע לאומי" תהווה ציר מרכזי של הדיון התיאורטי. הסמינר יבחן את התפתחות הקולנוע בישראל כאמנות ישראלית והמאפיינים הספציפיים של הסרט הישראלי. הסמינר יבחן את אופני השימוש במדיום הקולנועי כגורם משקף, מעצב, ומתווך של אידיאולוגיות שונות של זהות לאומית בהווה הישראלית. הסמינר יעקוב אחר התפתחויות ושינויים בסוגיית הזהות הלאומית וביטויה בקולנוע בציר היסטורי, מהשלבים הפורמטיביים של הציונות ועד להתפרקות הפוסטמודרנית והשסעים העמוקים של החברה בתחילת המאה העשרים ואחת.

חובות התלמיד:

השתתפות ותרומה לדיונים 10%
הגשת עבודות בכתב על סרטים ומאמרים מהרשימה הביבליוגרפית 20%
רפרט בכיתה שיהיה הבסיס לעבודה הסמינריונית 20%
עבודה סמינריונית בהיקף של כעשרים עמודים מודפסים 50%
נוכחות והשתתפות חובה! היעדרות מ-3 מפגשים תוביל לביטול הקורס

1 עבודה על קולנוע לאומי

סכום של מאמר על לאומיות או קולנוע לאומי בהיקף 2-3 עמודים והצגה בכתב

2. ביקורת על 7 סרטים שמוקרנים במסגרת השיעור בהיקף של 1-2 עמודים.

נושאים לעבודת הגמר:

דמות הגיבור
הטיפוס הישראלי
הסרט הישראלי והקולנוע ההוליוודי
הקומדיה וחוש ההומור הישראלי
תרבות וזהות של תת קבוצות בחברה הישראלית
עיצוב זיכרון לאומי
סרט המלחמה הישראלי
ז'אנרים קולנועיים ישראליים
כוכבים בקולנוע הישראלי
אוטרים ישראליים
קולנוע ואמנויות אחרות בישראל

ביבליוגרפיה

מקורות לעבודה אמורים לכלול מחקרים מהתחומים הבאים:
הקולנוע הישראלי; לימודי תרבות; השוואות עם קולנועים לאומיים אחרים; תרבות פופולרית; תרבות ישראלית (בכלל זה מחקרים רלוונטים בתחומים של היסטוריה, חברה, אומניות)

מקורות -- קולנוע לאומי:

Hayward, Susan. **French National Cinema**, 1993, "Introduction."

Hjort, Mette and Scott MacKenzie eds. **Cinema and Nation**, 2000

Vitali, Valentina and Paul Willemsen, eds. **Theorizing National Cinema**, 2006.

Williams, Alan, ed. **Film and Nationalism**, 2002

תרבות וזהות ישראלית

מקורות – תרבות ישראלית

אבינרי, שלמה. הרעיון הציוני לגווניו: פרקים בתולדות המחשבה הלאומית היהודית, 1980

אוחנה, דוד. **הישראלים האחרונים**, הקיבוץ המאוחד, 1998

אילון, עמוס. **הישראלים: מייסדים ובנים**, שוקן, 1971

אלמוג, עוז. **הצבר – דיוקן**, עם עובד, 1997

אלמוג, עוז. **פרידה משרוליק: שינוי ערכים באליטה הישראלית**, 2004

בן רפאל, אליעזר. **זהויות יהודיות: תשובות חכמי ישראל לבן גוריון**, (2001)

בן רפאל, אליעזר וליאור בן חיים. **זהויות יהודיות בעידן רב-מודרני** (2006)

טאוב, גדי. **המרד השפוף: על תרבות צעירה בישראל**, הקיבוץ המאוחד, 1997

עזריהו, מעוז. **פולחני מדינה**, אוניברסיטת בן גוריון, 1995

שיפמן, לימור. **הערס, הפרחה והאמא הפולנייה: שסעים חברתיים והומור טלויזיוני בישראל 2000-**

1968, מאגנס, 2008

שפירא, אניטה. **יהודים חדשים יהודים ישנים**, עם עובד, 1997

שקד, גרשון. "אחר- על אנו כותבים אותך מולדת", **אלפיים** - כתב עת רב-תחומי לעיון, הגות וספרות,

קובץ 12, 1996, ע' 51-72.

ששון-לוי, אורנה. **זהויות במדים**, הוצאת מאגנס, 2006

Urian, Dan, In Search of Identity: Jewish Aspects in Israeli Culture, 1998

Hazon, Yoram, The Jewish State: The Struggle for Israel's Soul, 2000

Zerubavel, Yael, Recovered Roots: Collective Memory and the Making of Israeli National Tradition, 1995

לאומיות

אנדרסון, בנדיקט, **קהילות מדומיינות**, 1983.

מולר, ג'רי. **התנגשות העמים: כוחה וחולשותיה של הלאומיות האתנית** <http://www.kivunim.org.il>

סמית, אנתוני ד'. **האומה בהיסטוריה**, 2003

The Puzzling Persistence of Nationalism (book review at Virtau)

A Re-Examination of the Nation-State as a Category of Historical Analysis (at Virtau)

ISRAELI CINEMA – BIBLIOGRAPHY

Avisar, Ilan, Visions of Israel: Israeli Filmmakers and Images of the Jewish State, 1997

-----, "National Nightmares, Personal Fears: The Holocaust Complex in Israeli Cinema," In Breaking Crystal, ed., E. Sicher, 1997, pp. 137-159.

-----, "Israeli Cinema and the Ending of Zionism,"

In Israel in the Nineties, eds., Fred Lazin and Greg Mahler, 1996, pp. 153-168.

Avisar, Ilan. "The National and the Popular in Israeli Cinema,"

Shofar, 24:1 (2005), pp. 125-143.

Ben Shaul, Nitzan, Mythical Expressions of Siege in Israeli Films, 1997

Gertz, Nurit, "Historical Memory: Israeli Cinema and Literature in the 1980s and 1990s," in Avruch, Kevin and Walter Zenner eds., Critical Essays on Israeli Society, Religion, and Government, 1997, pp. 209-226.

-----, "Women -- The Image of the 'Other' in Israeli Society,"

Film/Literature Quarterly. 24:1, 1996, pp. 39-46.

Hall, Stuart, "Introduction: Who Needs Identity?" in: Hall, Stuart and Paul Du Gay, Questions of Cultural Identity, 1996, pp. 1-17.

Horowitz, S. R., "The Cinematic Triangulation of Jewish American Identity: Israel, America, and the Holocaust," in H. Flanzbaum, ed. The Americanization of the Holocaust, 1999, pp. 142- 166.

Kronish, Amy, World Cinema: Israel, 1996

Lushitzky, Yosefa, Identity Politics on the Israeli Screen, 2001

Ne'eman, Judd, "The Empty Tomb in the Postmodern Pyramid: Israeli Cinema in the 1980s and 1990s," in Charles Berlin, ed., Documenting Israel, 1993, pp. 117-151.

-----, "The Death Mask of the Moderns: A Geneology of New Sensibility Cinema in Israel," **Israel Studies**, Spring 1999, pp. 100-128.

Shohat, Ella, Israeli Cinema: East/West and the Politics of Representation, 1989

-----, "Master Narrative/ Counter Readings: The Politics of Israeli Cinema,"

in Sklar, R. and C. Musser, eds., Resisting Images: Essays on Cinema and History, 1990

Yosef, Raz, Beyond Flesh: Queer Masculinities and Nationalism in Israeli Cinema, 2004

SHOFAR vol. 24:1, Fall 2005, Special Issue: **Israeli Cinema**

ביבליוגרפיה קולנוע ישראל

- בורשטיין, יגאל. פנים כשדה קרב: ההיסטוריה הקולנועית של הפנים הישראליים, הקיבוץ המאוחד, 1990
- גרוס, נתן ויעקב. הסרט העיברי: פרקים בתולדות הראינוע והקולנוע הישראלי, הוצאת המחברים, 1991
- גרץ, נורית. סיפור מהסרטים: סיפורת ישראלית ועיבודיה לקולנוע, האוניברסיטה הפתוחה, 1993
- גרץ, נורית. מקהלה אחרת: ניצולי שואה, זרים ואחרים בקולנוע ובספרות הישראליים, עם עובד, 2004
- גרץ, נורית, א. לובין וג'אד נאמן עורכים, מבטים פיקטיביים על קולנוע ישראלי, האוניברסיטה הפתוחה, 1998
- הלחמי, יוסף. ויהי מה: פרקים בדברי ימי הסרט הארצישראלי, 1995
- טלמון, מירי. בלוז לצבר האבוד: חבורות ונוסטלגיה בקולנוע הישראלי, האוניברסיטה הפתוחה, 2001
- ניב, קובי. על מה הסרט הזה? דביר, 1999
- פלדשטיין, אריאל. חלוץ, עבודה, מצלמה: הקולנוע הארצישראלי והרעיון הציוני 1917-1939, עם עובד, 2009
- צימרמן, משה. אל תיגעו לי בשואה: השפעת השואה על הקולנוע והחברה בישראל, אוניברסיטת חיפה, 2002
- חור במצלמה: עיונים בקולנוע הישראלי, רסלינג, 2003
- סימני קולנוע: תולדות הקולנוע הישראלי בין השנים 1896-1948, דיונון, 2001
- קליין, אירמה. עמוס גיתאי: קולנוע, פוליטיקה, אסתטיקה, הקיבוץ המאוחד, 2003
- שויצר, אריאל. הרגישות החדשה: קולנוע ישראלי מודרני בשנות השישים והשבעים, בבל 2003
- ליאת שטייר-לבני. שתי פנים במראה: ייצוג ניצולי השואה בקולנוע הישראלי, מאגנס, אשכולות, 2009
- שוחט, אלה. הקולנוע הישראלי: היסטוריה ואידיאולוגיה, ברירות, 1991
- שניצר, מאיר. הקולנוע הישראלי, כנרת, 1994

לאומיות ואידיאולוגיה בישראל

- בן ישראל, חדוה. "תיאוריות על לאומיות ומידת חלותן על הציונות", ב ציונות: פולמוס בן זמננו, עורכים פנחס גינוסר ואבי בראלי, 1996, עמ. 203-222.
- בן פורת, אמיר. כדורגל ולאומיות, 2003, עמ. 1-41
- בר און, מרדכי. "פוסט ציונות ואנטי ציונות", ב ציונות: פולמוס בן זמננו, עמ. 475-508.
- זנד, שלמה. מתי ואיך הומצא העם היהודי, 2008.